Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj V. | *V srédo 24. Sušca 1847.* | List 12.

Življenje.

(Sonet.)

Potoku kamne omečí mahovje,
Ljubó šumljá, in se po trati vije,
Sosednih dolov manji vire pije;
Na polje lahko brani mu verbovje.

Šumeči reki stavi jéz skalovje,
Zastonj njé val na terdne stene bije;
Zmed njih se zopet mirna v morje zlije,
Kér ji vso moč uzelo je slapovje.

Enaka je po zemlji pot človeka,
Kjer sreče spreminljiva je zvestoba.
Ko se zavé, na nježnih persih veka.

Odrašeniga stiska rev tesnoba,
Življenje kratko dosti ran mu vseka,
Zaceli jih pokojno spanje groba. — č.

Popolni poduk,

kakó krompir saditi, de bo pràv?

(Dalje.)

3. *Od obdelovanja zemlje.*

Zemlja za krompir mora globoko preorana biti, in bolj ko je zemlja teška in terda, globokejši naj jo kmet preorje in prerahljá; zakaj v globoko orani in dobro zrahljani zemlji mu moča pa tudi suša veliko manj škodje, se ga več pridela in je tudi boljši in zdravši.

Posebno dobro je tako globoko oranje že pred zimo, ne samo v teški, ampak tudi v lahki zemlji. Na spomlad pa se teški in v jeseni popred dobro preorani njivi nar bolj perleže, če jo večkrat ročno prebranaš in le pred sajenjem preorješ, de potem v brazde krompir sadiš. Tudi v lahki zemlji se bo tako obdelovanje dostikrat nar boljši obneslo.

Ako pa zemlja ni zadosti predelana, rahla in čista, ali kjer se je še le pozimi ali spomladi gnoj na njivo navozil, bo kmetovavec nar boljši storil, če njivo na spomlad večkrat preorje in med tem tudi prebrana.

4. *Kdaj je nar boljši čas, krompir saditi?*

Poglavitna postava pri sajenji krompirja je: ga ne pred saditi, dokler ni zimska mokrota iz zemlje pošla in dokler se ni zemlja snežnice dobro vsušila in gorkeji postala. Vsak kmetovavec po tem takim vé, de se ne more in ne sme sploh teden povedati, v kterim naj se krompir sadí. Lastnost in dolgost zime to razsodi.

Navadni čas, zgodni krompir saditi, je v pervi polovici prihodnjiga mesca ali maliga travna; za bolj pôzni krompir pa noter do konca veliciga travna ali majnika. Nekteri ga še le v rožnim cvetu sadé, kar mu po dolgi in merzli zimi in po mokrotni spomladi dobro tekne, sicer pa ne, kér prepôzno sajeni krompir popolnama ne dozorí, se ga veliko manj pridela, je tudi bolj vodén in se dolgo ohraniti ne da.

Umni kmetovavec se bo tedej vselej pri sajenji krompirja po zgorej dani vodbi ali regeljci ravnal.

5. *Kakó krompir saditi?*

Krompir se sadí v brazde s plugam ali drevesam narejene, ali pa v jame z matiko skopane. — Nar manj dela storí krompir v brazde saditi.

Slavni učenik kmetijstva, gosp. Dr. Hlubek, svetjejo v 9. listu nemških Novíc, kjer so veliki sostavek od krompirjeve gnjilíne na Štajarskim, Krajnskim in Koroškim pisali, ga takole sadíti:

1) Dajte krompirju globoko preorane, pešene njive in ne sadíte ga na gnoj.

2) Položíte celi krompir — ne koscov ali očés — pràv plitvo v jamice; jamice ali brazde naj se napravijo takó, de je ena versta od druge nar manj 2 čevlja saksebi; v eni versti pa naj bo spet vsaka jamica po čevlji od druge ločena.

3) Ko pride čas zemljo okopovati in krompir osuti, naj se osuje, kar je nar bolj moč; to varje krompir suše in moče, in ga tudi nar bolj pomnoží.

4) Če bi utegnilo zopet letas tako vreme biti, kot je lani bilo, de pride po dolgi suši silna vročina z večkratnimi plôhami, naj nobeden kmetovavec ne zamudí, zemljo med krompirjevimi verstami in

kupčiki večkrat dobro prekopavati in prerahljati.

(Dalje sledí.)

Opomín zadjorejcam.

Zadnji čas je, gosenčne zalege in škodljive kebričke s sadnih dreves potrebiti in jih brez velikiga truda pokončati. Berž ko bo topleji vreme nastopilo, se bojo gosence razšlè in potem je vse to delo bolj težavno in tudi na pol menj zda.

Poglavitniši vertnarske dela so tedej zdej téle:

Vzemi brezovo metljo, očeši in osterži popolnama vse drevje po deblu, po razpokah, med rogoviljami in vejami, kjer se ti merčesi potikujejo.

Po visocih drevesih se veje ne morejo z rokami ali z metljo doseči; za take drevesa naj si sadjorejec perveže vertne škarje na konec dolziga kola, in naj z njim vejice z gosenčno zalego odšipne in pokončá.

Odpravi tudi mah iz drevja, ki mu je silno škodljiv, in pobéli v ta namen deblo z apnam.

Če vidiš po drevesu semtertje staro listje viseti, nikar ne misli, de to ni nič škodljiviga, ampak védi, de v tem lističu tičí večidel gosenčna zalega beliga metulja, ki drevju silno škodo napravi in kterih gosenc se je letas posebno bati, zató kér je lani od sile veliko belih metuljev in metuljk bilo, ki so gotovo obilno zalege napravili.

Kmetovavci skerbíte za svoje drevesa, de si boste pomnožili sadni pridelk, ki vam veliko dobička obéta. De zimski mraz dosihmal še ni odjenjal, bi rekli, de je za sadne drevesa prav; zakaj silo veliko snegá je še po hribih, in bati bi se bilo, de, ko bi začele drevesa prezgodej poganjati, bi mlado cvetje pozneje lahko pozeblo.

Zročímo spremembo vremena modrimu Vladarju nad nami — mi pa storímo pridno, kar vémo, de našim vertam služi.

Za hišne gospodinje kaj.

(Polži kuretníni dobro teknejo.) Neki francoski kmetovavec je skusil, de se kuretnína da prav dobro in nar boljši kup s polži, večimi in manjšimi, pitati, po kterih se nar hitrejši in nar lepši zredí. Polži se v ta namen iz lušín denejo, in z otrobi in nekoliko vode zmešajo. Vsa kuretnína jih rada jé. Polžev je povsod dosti; nar lože se dajo zjutrej po rôsi ali čez dan po dežji nabirati; otroci so za to delo pripravni.

Kratka razlaga nove c. k. postave zastran odkupovanja od tlák in desetín.

(Konec.)

Tudi cele soseske ali srenje se zamorejo desetín ali tlák s soseskinim premoženjem odkupiti, ako soseskine potrébe po tem ravnanji kaj ne terpé.

Vse namésto tláke ali desetíne izgovorjene letne odrajtvila se ravno takó po eksekucijonskih postavah iztirjajo, kakor drugi davki gruntnih gosposk. Denarji (kapital) pa, kteri so za kúp tlák ali desetín vpisani, se imajo vselej po splošnih sodnjih postavah s pomočjo sodnje gosposke iztirjevati.

Vse te do zdaj imenovane pogodbe morajo biti od kresije poterjene. Kresija tedaj prevdari, če so take pogodbe ali glihenge umevno in razložno spisane, dovelj jasne in brez skrivniga zaderžka ali dvojne zastopnosti, brez zvijač ali takih zapopadkov, kteri bi se zamogli zlagati v škodo podložnikov. Ni se tedaj bati, de bi se kdo po takih pogodbah kaj vjel ali h kakimu napčnimu opravilu zavézal.

Za pisma zastran odkupovanja od tlák in desetín, kakor za pogodbe ni tréba štempeljna. To je posébno polajšanje tega ravnanja, in ni misliti, de zató, kér te pisma niso štempljane, bi se zamogle čez kaj časa omajati ali zadobljene pravice podreti; zakaj to je Cesarska postava, ki svojo veljavnost vedno obderží.

To je kratik zapopadek te nove postave, ktera je nekterim kmetam že semtertje glave mešala zató, kér bi si jo radi takó izlágali, de bi bila vsa tláka in desetína overžena, ali de bi se kmet zdaj zamogel odkupiti te dolžnosti, kakor bi sam hôtel. To je pa kriva misel, zakaj pravični in milostljivi Cesar v začetku te nove postave sami pravijo, de hočejo stare pravice varvati. Kdor se tedaj ne odkupi, bo tláko delal in desetíno dajal za naprej, kakor do zdaj.

Nikar ne poslušajte po kerčmah in bajtah širokoustnih védežev in postranskih svetovavcov, ki se s slépim modrovanjem bahajo in nevedniga človeka takó omamijo, de je vès vertoglav in de ne vé, ali bi šel naprej, ali nazaj.

Oznanílo c. k. ilirskiga poglavarstva zastran te postave je tudi v slovenskim jeziku po celi deželi razglašeno bilo in sicer v práv lahkó umljivi besedi; le nekteri neumni modrijani in goljufni sleparji so resnico in pravico prevergli. Vsaka kantonska gosposka vam zamore oznanilo te cesarske postave podati, ktero vam je v poduk tukaj ob kratkim in práv po domače dobrovoljen domorodec *) razglasil.

M. A.

Pletenje slamnjekov na Krajnskim.

Nekaj časa, morebiti kakih dvajset let sèm, se je pletenje slamnjekov na gorenski strani Krajnskiga zlo razširilo. Popred je bilo to delo le krog Ihana navadno; zdaj pa krog Doba, Berda, Mengša, Komenda in Kamnika sploh vse kito za slamnjeke plête, kar koli ima prazne roké. In tako jih dosti, ki nimajo druziga zaslužka, si za veči potrebo denarja perdobí, ki ni sicer tako obilin, vonder nikakor ni zaničevati. In sicer to slamnato blagó ne ostane samó v deželi, temuč gre tudi na ptuje; zlasti ga Tirolci pobirajo, in cele vozé terdo vkup naloženiga proč vozijo. Kteri se s to rečjo pečajo, pravijo, de lahko okoli šestdeset tavžent goldinarjev po takim blagu v deželo pride, in morebiti še več. Le pridno si Slovenec pomagaj, pošteno kakor veš in znaš.

P. H.

Pijančevanje — huda človeška kuga.

(Dalje.)

Pa gostivnic saj poleg cest mora toliko biti zavoljo popotnikov — bo ta ali uni rekel. De bi te strela! Kako deleč bi neki prišel popotni človek, ko bi se hotel le v vsaki péti kerčmi muditi! Ni so ne za popotne ljudí, ampak le za domače pijance.

Ali ni dobro, de je več kerčem — bi lahko kdo rekel — de si človek vunder zamore kaj prebrati; če en kerčmar slabo vino toči, se lahko boljši pri drugimu dobí. Oj, kakó se motite! Ravno na prevelikim številu gostivnic je ležeče, de namesto dobriga in čistiga vina ali óla se le brozga toči. De bi si brezvestni kerčmar več pivcov privabil, pomanjša ceno vina; tó pa le storiti zamore, če si nar slabšiga vina kupi in ga potem dostikrat s škodljivimi in clo strupenimi rečmi meša in dober kup prodaja. Brezvestni kerčmarji strežejo na pijanca, ko lačni psi na kost, in kér želijo hitro obogateti, gledajo z nevošljivim očesam na svojiga tovarša, če ima več ljudí, kot on. De bi si pivcov privabili, nimajo ne očí ne ušes za vse nerodnosti, ki se v njih beznícah godé; ga točijo vsacimu, naj pride po noči ali med božjo službo, in ga dajejo pijancu, dokler ga zamore plačati. Rêci takimu kerčmarju, de to ni práv, — ti bo odgovoril: „če mu ga jez ne dam, ga bo pa pri

*) In gospod, ki to reč natanjko véjo. Vredništvo.

druzimu dobil.“ Ali niso taki kerčmarji strupene pijavke, ki iz pijanca izpijejo denár, žito, slamo, senó, dervá, teleta in krave, žebeta in kobilo, in kar koli imá. Kdo tudi bríje in guli naše gojzde, de še mladi hrastiči in smerečice nimajo mirú? — ali ne tudi pijančevanje — huda človeška kuga — in kerčmarji, ki to pregreho podpirajo? Tudi se tacih malopridnih kerčmarjev ne manjka, ki od fantov in hlapcov in od druzih ponočnikov za vino in žganje vsako reč vzamejo, de le kakšno ceno ima, če tudi vedó, de je stokrat vkradena.

Hudobni kerčmarji so hujši ko požigavci; požigavec eniga ali druziga gospodarja naglo na beraško palico pripravi, malopridni kerčmarji pa počasi veliko veliko družín po pijanih gospodarjih v revšino spravijo, rekoč: „ko bi pijancov ne bilo, bi kerčmarji ne mogli obstati.“

V samotnih kerčmah se zbirajo kontrobantarji, rokonači, tatjé, mladi berači, igravci in vsa druga derhál; v tacih beznícah se sliši nar več zmirjanja, nar več gerdih perimkov, nar več opravljanja; v kerčmah so domá, kregi, jeza, sovraštvo, boji in ubijanje; zatorej je nidavno nemški pisavec v Augsburških Novicah resnico povedal, ko je imenoval pijančevanje poglavni vzrok nar hujših pregreh naše dežele.

Le polovíco kerčem zapríte, pa boste imeli na pol ali pa še manj hudodelnikov v ječah! Ko bi hudiča, nar hujšiga sovražnika človeškiga rodú, vprašali: kaj je treba storiti, de bi mu nar bolj vstregli, bi mende ne mogel nič boljšiga svetovati, kakor de naj se v vsaki vasí še kake 3 kerčme napravijo in vsaki kerčmi ena ali dve perliznjeni natákarci daste. Potem pa sme brez vse skerbí biti.

In kakšne dobičke práv za práv kerčmarji imajo, ki jih je toliko, kolikor kobilic v jutrovih deželah? Hlapec vzame deklo, in kerčmo napravita; takó hoče brez terpljenja obogateti. — Drugi ima nekaj zemljiša, pa se mu za malo zdí, de bi si mogel, kakor je Bog ukazal, s potam na obrazu kruh služiti — zató gré in si prilaže od gosposke pravico ali patent in si napravi nekaj kerčmarskiga orodja; pol vina plača, pol ga pa na dolg vzame; vinski kazač obesi pod streho, de pivce vabi; pa tudi sam ga začnè serkljati; nekaj se mu ga posuší, nekaj ga pijanci ne plačajo in mu zraven tega še tudi posode in okna pobijejo, stôle in mize polomijo; nekaj ga tudi gospodinja počivka, ki se ga počasi takó navadi, de jo od vode trebuh bolí; nekaj ga pa steče še po druzih gerlih, ki se véjo v vinohram potihama splaziti. Zdaj bo treba vino plačati — pa ni vina ne denarja; tovornik mu ga da spet na brado, pa mu ga tolikanj dražje zarajta. Kerčmar se navadi pri takim gospodarstvu dobro jésti in píti, pri pivcih s pipo v ustih celi dan za mizo sedeti in nič delati; — to pa ne terpí dolgo; ljudjé ga pridejo tirjati — pa kakó bo plačal? S kufram na nosu: to je dostikrat njegovo nar veči premoženje; vse drugo je šlo pod zlo. Z ničico je začel, zdej ima pa še menj kot nič. Beraška palica je vès njegov dobiček! — Ali ni taka?

(Dalje sledí.)

Dopis iz Tersta.

Dve leti ste pretekle, kar smo pod številkami 6. 7. 8. 10. 11. 12. in 13. leta 1845., tečaja 3. naših Novic mnenje razkladali, kako bi mogoče bilo v naši domovini več šol po deželi napraviti.

Slišali sicer nismo, de bi se bila kaka vas, soseska, ali fara po našim svetovanji ravnala, vender le se nadjamo — kér po natori človeškiga duha misel misli drami — de naše besede brez prida in koristi niso ostale. Bravši „Novice“ lanjskiga in predlanjskiga leta najdemo semtertje marsiktero oznanilo novih po darilih in pripomočkih ljudomilih dobrotnikov osnovanih novih šol, kakor postavimo, na Dobrovi, na Černučah in v Kamni gorici.

„Tri šole, bo kdo rekel, je prava reč! Mi jih po sto in sto potrebujemo.“ Res je, prijatel, to ni veliko. Nekaj pa le vender je, in nas je živo veselje navdalo, kér smo take znamnja serčne ljubezni do domovine brali. Imenovani kraji so nam priča, kaj terda volja veljá! Tam so verli domorodci mislili: „Mi nečmo več kakor kert po tàmi naprej riti; stvarí smo svita in luči; dan poduka in obraženja nam zasveti, šola se nam in našim dragim otročičam odprí!“ Začeli so delati kar je mogoče bilo, kamnje, pesek, apno in les so sami pripravljali, in glejte! kmalo so našli verle podpirače, možé po volji božji in domoljubniga duha, ki so radi dodali, kar je morebiti manjkalo. Tako so te tri šole zrasle, vredne in prave sestre svete matere cerkve, Bogú v slavo, domovini na čast, in z božjo pomočjo nam in našim prihodnim brez dvombe v gotovo korist.

Krepko so nam, dragi Slovenci, imenovane vasí z djanjem pokazale, de se zamore, kar se v resnici hoče. Vsaka veči vas, clo pa vsaka soseska ima sredstev dovolj, primerjeno šolo napraviti si, ako svoj prid spoznajé edinoserčne želje do nje ima, in gotovo je, de pomočnikov ne bo dolgo čakala. Tacih je semtertje veliko po deželi in tudi po zunanjih krajih, ki z veseljem po svojim premoženji pripomagajo, kjer pridno vas ali sosesko v dobri in hvale vredni namembi omagovati vidijo. Tode saj začeti mora človek sam, de voljo, de želje, de dobro namembo pokaže. Darovi se ne morejo za ljudmí metati, in dobrota nobenimu vsiliti, dokler se ne vé, ali mu je mar za-njo, ali ne.

Več ko vse drugo nas je pa razveselilo, de skor nobeniga lista Novic nismo v roke dobili brez kakiga sostavka od šol, njih namembe, napredovanje i. t. d. Pisatelji dobriga in čistiga glasa se trudijo, zdramiti kmete in rokodelce, ter pokazati jim, de smo v dobi, v kteri nihče — bodi kmet ali rokodelec ali gospod — brez šolskiga poduka shajati ne more. Upamo, de se bodo zbudili.

Seme je v brazdi, sončno gorkoto našiga miloserčniga vladarstva veselo občutimo, pšenica bo zorila — ni dvombe! In tako tudi upamo, de nam bodo letašne Novice obilno oznanil novih šol, krepkiga prizadjanja sosesk in pridniga podpiranja iskrenih domorodcov prinesle.

Naše Novice so že v 40. listu tretjiga tečaja prosile, de bi gospodje tehanti in ogledi šol po dokončanih šolskih skušnjah razložno na znanje dajati hotli, kje in kakó so se učenci v kmetijskih šolah dobro obnašali in kdo med njimi je potrebne hvale vreden bil. Velika škoda za nas, de ta lepa prošnja ni bila po zaslužku uslišana, kér po našim mnenju take oznanila krepko k osnovanju novih šol podbadajo.

Kdor našo slovensko deželo pozná, bo gotovo poterdil, de je v stanu iz lastne močí potrebnih malih šol napraviti si, če le v resnici hoče. Pisatelj tega je zdaj kakor pred dvema letama živiga mnenja, de k dosežku željeniga izida ni ložejšiga pripomočka in boljšiga sredstva od iskrenih, za napredovanje domovine unetih družb. Kar po samesnim ne steče, združeni brez ovirka speljejo. Vsim tistim pa, ki na mogočnosti tacih družb dvomijo, tukej v sledecih besedah drugo gotovo sredstvo na znanje damo.

Povedali vam bomo, kako in po kakih potih so se lepe ljudske šole osnovale v Cervinjanski komisii, Goriškiga okrožja blizo Tersta.

(Konec sledí.)

Zahvala milim dobrotnikam.

Bilo je v Novicah že povédano, kakó velika nesréča je zadéla 18. dan velikiga travna lanjskiga léta

mnoge srénje poleg Save in Sore, ko je toča vse posétve pokončala. Bili smo stiskani od nadlóg, tode miloserčnost dobrotnikov, zbujena po previdnosti naših duhovskih in deželskih gosposk, nam je veliko polajšala naše težave. — Pa dolga zima in sedanja dragína nas tolikanj občutljivši tarete, kolikor manjši je bil pridélik pretečeniga léta. V teh potrébah smo pa zopet doségli sad prizadevanja naših oskerbnikov, in véže nas dolžnost, očitno zahvalo razglasiti vsim dobrotnikam. Milostljivi Ljubljanski Škof in Knez so vpeljali béro po farah za poškodovane prebivavce Smelédniškiga in Ljubljanskiga kantona in nabralo se je 257 gold. in 8 ¼ krajc. srebra. Ti milodari so nas došli zdaj - ob času nar veči potrébe. Podeljeno je bilo 11. dan tekočiga mesca Sušca v c. k. Smelédniški komisii 62 gold. in 56 krajc. med 24 prebivavcov iz zgornjih in spodnjih Pirnč po priméri njih revšine — in toliko veči je céna tih darov, kolikor veči je naše dandanašnje pomanjkanje. Drugi del imenovaniga zneska — to je 194 gold. in 12 ¼ krajc. bojo pa dobili prebivavci Ljubljanskiga kantona. — Milostljivi Knez in Škof pa niso le samó te bére vpeljali, ampak Oní so tudi blagovolili, de so se Njih podložnikam iz poškodvanih vasí, gosposkini davki za pretečeno léto odpisali, po priméri, kakor so kmetje z nesrečo vdarjeni bili.

V sredi nesréč — hvaležniga serca spoznamo sréčo: iméti takó miliga očeta revežev.

Iz Smelédnika.

Novo malana kapelica Lavretanske Matere Božje v cerkvi g. g. Frančiškanarjev v Ljubljani.

Znano je, de pobožni Krajnci za olepšanje cerkev in za prijetno zvonenje kar veliko storé. Nov očiten spriček tega pobožniga duha je krasna kapelica v cerkvi častitljivih g. g. o. o. Frančiškanarjev v Ljubljani, ktera očitno pohvalo zasluži. Ne bomo hvalili pobožniga prizadevanja g. g. Frančiškanarjev za olepšanje te kapelice, pa tudi milih dobrotnikov ne, ki so k ti napravi pripomogli, zakaj ne ti, ne uni posvetne hvale ne išejo; pohvaliti hočemo le umetno delo tistiga mojstra, kterimu je bila malarija izročena, in ta je bil Ljubljanski umetnik, gosp. Franc Kurc, vitez Goldenstajnski. Malana je imenovana kapelica po podobi Lavretanske kapelice na Rimskim, ktero hočemo pobožnim bravcam Novíc nar poprej nekoliko popisati, misleč, de jih míka, od začetka Lavretanske kapelice in njene sedanje naprave kaj več slišati. Popisali bomo vse takó, kakor smo v drugih bukvah brali.

Loreto, mestice na Rimskim, stojí na hribčku poldrugo uro od jadranskiga morja, s škofovim sedežem, ima okoli 7700 prebivavcov, kteri večidel od romarjev živé, ki vsako leto sèm v sveto hišo (la casa santa) na božjo pot hodijo, v kteri je, kakor stara povedka pripoveduje, devica Marija prebivala, in ktero so po ravno ti povedki angelji v letu 1291 iz Galileje na Tersat poleg Reke, od tukej pa v letu 1294 na Laško, blizo Rekanati, drugo leto potem pa na sedanji kraj v Loreto prenesli. Ta sveta hiša, ktera stojí v sredi krasne vélike cerkve, ki jo je papež Pavel II. zidati pričel, Sikst V. pa dokončal, in ktera se tudi po druzih krajih poobličena vidi, na priliko v Pragi, je od zunej z marmorjem olepotičena in iz černiga lesá in opéka (cegla) napravljena, 30 čevljev dolga, 15 široka, 18 pa visoka, in od znotrej in zunej z dragimi rečmi okinčana. Ima sreberne duri s srebernim prepletam (Gitter), za kterim se podoba Marije z Jezusam vidi. Pred cerkvijo stojí bronasta podoba papeža Siksta V. Razun tega je bilo tukej neizrečeno veliko bogastva, kteriga so bili sčasama pobožni romarji skupej prinesli. Dohodki Lavretanske cerkve brez druzih letnih daril so znesli nekdaj okoli 30,000 skudov ali 60,000 gold. srebra; romarjev pride na leto sèm okoli stotavžent. Med drugimi spomína vrednimi rečmí se tukej tudi okno vidi, skoz ktero je angelj Gabrijel bil k Maríi poslan, ji rojstvo božjiga sina, odrešenika svetá, oznaniti; in pa krasna podoba Marije Device, ko ravno tanjko ogrinjalo čez Jezusa razpenja, izdelana od slavniga malarja Rafaela. V letu 1798 je bilo treba zaklade pred Francozi v varen kraj shraniti. Zaklade so vunder večidel pobrali, podoba Device Marije je bila pa 9. Grudna 1802 z veliko častjo na svoje staro mesto zopet nazaj prenešena.

(Konec sledi.)

Drobtinice iz raznih časopisov.

(Sanskritska slovnica) je ni davnej na Dunaji na svitlo prišla, pod nadpisam: „Sanskrit Grammatik, von Dr. Anton Boller, Docent der Sanskrit Sprache an der Wiener-Universität“. Dunajske Novice jo močno hvalijo. — Sankskritski jezik — nar starejši in nar bolj omikan Indijanski (jutrovi) jezik — ni samo mati vsih indijanskih narečij, ampak tudi vsih evropejskih jezikov (nemškiga, slovanskiga i. t. d.) Sankskrit je indijanska beseda in toliko pomeni kot „omikan“ ali „izobražen.“

(Pridelki sroviga železa na Štajarskim) so se v poslednjih 60 letih močno povzdignili: v leti 1767 je znesel celi pridelk le 278,600 centov, v leti 1845, pa 734,756 centov.

Murbino seme na prodaj.

V pisarnici kmetijske družbe se ga dobí 1 lot za 20 krajc. — Poduk, kdaj in kakó murbino seme sejati in kakó se z rejo mladih drevesc obnašati, smo dali ob kratkim v 18. listu lanjskih Novíc; popolno podučenje pa kakó murbe saditi, židne červe rediti in žido pridelovati v 10. 11. 12. 13. in 14. listu 1843. leta in pa v 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. in 15. listu 1844. leta.

Zastavica.

Kdo ima 3 pare čevljev, če ravno nobene noge?

Prislovice Štajarskih Slovencov.

Za to se le merzle vode napí. — Snaga in red je pol zdravja. — Človek si misli, Bog pa naredí. —

Današnjimu listu je perdjan 12. dokladni list — in pa šesti del kemíje.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 20. Sušca. gold.	kr.	V Krajnju 15. Sušca. gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	54	3	6
1 » » banaške	3	—	3	10
1 » Turšice	2	3	2	8
1 » Soršice	—	—	2	6
1 » Rèži	2	15	2	14
1 » Ječmena	1	47	1	54
1 » Prosa	1	42	1	42
1 » Ajde	1	35	1	30
1 » Ovsa	1	6	1	1

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*